

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURACAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curacao, Bonaire
en Aruba, per drie maanden fl. 2,— met
vooruitbetaling.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,075.

BUREAU VAN DIT BLAD

OP CURAÇAO, —

PLEIN VAN PIETERMAAL, N° 129.

De agentuur

ten huize van de Heeren

JAN ELLIS, Curacao. — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, Aruba. — Playa.
JOSE A. ROSA HERRERA, Bonaire. — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curacao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl. 0,50, cada
regel mas fl. 0,075.

SCHEEPSTIJDINGEN.

aankomst alhier:

CALENDARIO.

April.

5. DOMINGO di Resurreccion.
6. LUNA. S. Celestino, papa.
7. MARTES. S. Herman Jozef, c.
8. RAZON. S. Dionisio, m.
9. DIENES. Sta. Maria di Egipto.
10. DIENES. S. Acacio, m.
11. SABBA. S. Leon, papa i dr.

STAND DER MAAN.

⊙ L. K. 7 April 10 ure 6 m. A. P.

Opkomst der Zon:

5 April 5 ure 53 m.

Ondergang der Zon:

5 April. 6 ure. 7 m.

SCHEEPSTIJDINGEN.

vertrek van hier:

11 April Prins Maurits naar Amster-

dam.

19 .. Duitsche st. .. Hamburg

PASCHEN.

PASCHEN is voor de Christen wereld het feest der Verlossing, het feest der Zegepraal bij uitnemendheid. Jubelend schallen heden in hemel en op aarde de Hallelujah's, Jesus Christus den Verlosser ter eere!

Wel had reeds op den Goeden Vrijdag onze Goddelijke Heiland met zijn *Consummatum est* — *Het is volbracht!* — de voltooiing van zijn Verlossingswerk luide verkondigd; maar hoe kon de wereld op dat oogenblik juichen over hare verlossing, toen de Verlosser zelf nog bloedende was uit duizenden wonden: hoe kon zij jubelen, terwijl zelfs die goddelijke woorden trilden en beëfden van zijne lijdens- en stervens-smart? Neen, eerst ten derden dage slaakt de Kerk van Christus hare vreugdekreten over dat werk der Verlossing, op den dag namelijk dat de Verlosser zelf zijn triomf viert over lijden en dood, over dood en graf. *Hallelujah!* weerklinkt het dan tot aan de eindpalen der Katholieke wereld: „Hij is verrezen, gelijk Hij gezegd heeft!” *Eere aan God!*

Eere aan God, die — ondoorgrondelijk wijs en eindeloos barmhartig — door het aannemen onzer menselijke natuur het gevallen mensdom is komen verlossen!

Eere aan God, die — mensch geworden in den Tweeden Persoon Zijner H. Drie-Eenheid — tot verzoening van den mensch met de beleedigde Godheid, heeft geleden, gekruisigd en gestorven is!

Hallelujah, Eere aan den God-mensch Jesus Christus, die — in leven, in lijden en in sterven zich mensch getoond en God genoemd hebbende — ook door zijne verrijzenis van de dooden ontegensprekelijk bewezen heeft: *God en mensch te zijn!*

Indedaad, het Paschen der

Christenen stijgt nog hooger in beteekenis, als men in aanmerking neemt dat de Opstanding des Heeren het zegel moest drukken op al wat Hij in de drie jaren van zijn openbaar leven gezegd en gedaan had. Vandaar, dat ook de H. Paulus leeraarde: Ware Christus niet verrezen, ons geloof zou van geene beteekenis zijn. Maar thans, op den dag Zijner Verrijzenis, nu Hij de banden des doods heeft verbroken en glorievol ten leven is opgestaan — thans roept de stem des geloofs dan ook in verrukking uit: „Waarlijk Gij zijt de Zone Gods!”, en dien ten gevolge kan voor ons Katholieken, die door Gods genade tot het volle en bewonderenswaardige licht des Geloofs geroepen zijn, het Evangelie van Christus geene dwaasheid noch ergernis wezen; kunnen de woorden en daden van den verheerlijkten Godmensch geen twijfel meer wekken, en is die Godmensch voor ons — zooals Hij van zichzelf getuigde, en die getuigenis door Zijne Opstanding volheerlijk bekrachtigde — de weg, de waarheid, het leven, de verrijzenis!

PASCHEN is ook een feest van zegepraal voor de Kerk van Christus zelve. Juicht en jubelt zij heden over de glorie, waarmede haar Goddelijke Bruidegom en Stichter uit het graf is opgestaan, wij weten, hoe van die glorie ook over haar de schoonste glansen afstralen. Ja, strijden en lijden is de roeping van Christus' Kerk hier op aarde! Die groote, Katholieke familie, welke 220 miljoen leden telt — door één band van geloof verbonden; door één doopsel in Christus herboren; door de overige H. Sacramenten gestrekt om de heiligheid der Christelijke zedeleer in een waarachtig Christelijken levenswandel heerlijk uit te drukken; door één Vader der Christenheid bestuurd en door dezen onfeilbaren Opperleeraar naar het rijk der eeuwige verrijzenis en glorie voorgelicht,

— wat die Kerk van Christus niet te lijden heeft! Maar ook hare lijdensweg geleidt ter zegepraal, en in onze dagen zelfs valt zulks niet te ontkennen. Hoeveel tegenstand en strijd ontmoet de Katholieke Kerk niet, overal ter wereld bijna! om hare goddelijke zending onder de volkeren te volbrengen: — toch is hare macht onmiskenbaar, en behaalt de zwakke grijsaard, Leo XIII, tegenover het ruwe geweld van de eene en den zedelijken dwang van de andere zijde, de heerlijkste overwinningen ter handhaving en uitbreiding van Christus' Kerk. Zijne wijsheid wordt geroemd door Vorsten en Volkeren; maar waarin anders bestaat hoofdzakelijk die wijsheid van onzen grooten Paus Leo XIII, dan dat hij der wereld de plechtige getuigenis afdwingt: dat de Kerk van Christus zegeviert in elken strijd, en dat de weldaden van het Katholicisme een onschatbare zegen moeten genoemd worden voor onze tegenwoordige maatschappij met hare ontelbare rampen.

Vrij mogen dan verder de onedele tegenstanders dier Kerk hare priesters en kloosterlingen, hare heiligste en bewonderenswaardigste instellingen overladen met smaad, bespotting, verachting, logen en laster — ook de de Christus moest door lijden en dood ingaan in zijne heerlijkheid! Zijne Kerk zou dan insgelijks deelnemen in den smaad en de verachting van het Kruis, maar niet minder ook, door hare glorievolle werken, in Zijne Verrijzenis!

Zoo leeft en regeert de Verlosser der wereld tot nog op onze dagen toe, en zet Hij de zegepraal zijner Verrijzenis voort door de voortdurende triomfen zijner Kerk.

PASCU.

Pa mundoe Cristian PASCU ta fiesta di salvacion i di berdade-

ra triumfoe. Coe grandísimo alegría den cielo i riba mundoe cantica di Aleluja ta sona na honor di nos Salvador Hesu-Cristoe.

Sigur riba Biernes Santoe nos Redentor Dibinoe a nuncia caba coe boz haltoc, coe su *Consummatum est* — *ta coimplir!* — koe su obra di Redencion ta cabar; maar com n'e momentoe-ai mundoe por ta alegre pa su redencion, ora e Redentor mees tabata toer na sanger coe mil i mil herida: com mundoe por canta, ora e palabra dibinoenan-ai mees tabata tembla coe dolor di su sufrimentoe i su mortoe? No, solamente di tres dia Iglesia di Cristoe ta canta su cantica di contentoe p'e obra di Redencion-ai, principalmente riba e dia, koe e Redentor mees ta celebra su triumfoe riba sufrimentoe i mortoe, riba mortoe i graf. *Aleluja!* ta sona anto den henter mundoe Católica di un punta na otro: „El a resucitó, manera el a bisa!” *Gloria na Dios!*

Gloria na Dios, koe — infinitamente sabir i infinitamente misericordioso — toemandoe naturaleza di hende a bin salba humanidad cai!

Gloria na Dios, koe — birandoe hende den di Dos Persona di Su Santísima Trinidad — a padecé, tabata crucificar, i a moeri pa reconciliacion di hende coe su Dios ofender!

Aleluja, Gloria n'e Dios-homber Hesu Cristoe, koe — den su bida, den su pasion i den su mortoe a moestra k'E ta hende i a bisa k'E ta Dios — i koe den su resurreccion foi morto El a proba sin contradiccion: k'El ta Dios i hende!

Berdaderamente, Pascu di Cristian ta haya un nificacion ainda mas haltoc, si nos considera, koe Resurreccion di Senjor mester a pone stampel riba toer kiko El a bisa i haci duranti e tres anja di su bida pública. Ta p'ésai San Pablo tabata sinja: Si Cristoe no a resucitó, nos fé lo no a nificanada. Maar awor, riba dia di su

Resurreccion, awor k'El a kibra cadena di mortoe i lamanta glorioso na bida—awor anto stem di fê ta grita coe exaltacion: „Berdaderamente Bo ta Jioe di Dios!” i p'esai també pa nos, Católieo, koe pa gracia di Dios ta jamar na luz esplendoroso i admirabel di Fé, pa nos Evangeli di Cristoe no por ta un locura ni un berguena; palabra i hacimentoenan di e Dios-hende glorificar lo no por causa ningun duda; i e Dios hende-af—manera el a testigua di su mees i El a confirma e testimonio ai coe su resurreccion—ta pa nos, camina, berdad, bida, resurreccion!

PASCU ta un fiesta di triunfoe, tambe pa Iglesia di Cristoe mees. Si é ta canta coe alegría awé pa gloria, koe su Novio Divino i Fundador a lamanta coe n'é foi graf, nos sabi, com e glans di mas boenita di e gloria-af ta brilja riba su Iglesia. Si, Iglesia di Cristoe ta jamar pa lucha i sufri riba mundoe! E famia Católica grandi-af, koe ta conta 220 milion di miember,—toer marar coe ún cadena de fê; toer nacé atrobe den Cristoe coe ún bautismo; toer fortificar coe e otro S. Sacramentoenan pa anuncia gloriosamente santidad di doctrina di Cristoe den nan bida berdaderamente Cristian; toer goberna di ún Tata di Cristiandad i conducir di e Meester infalibel na reino di resurreccion eterna—kiko e Iglesia di Cristoe-af no tien di sufri! Maar su camina di sufrimentoe tambe ta hiba na triunfoe, i den nos dianan-akí mees hende no por ninga esai. Cuanto resistencia i lucha Iglesia Católica ta contra, casi den henter mundoe! p'é cumpli su mision dibina den toer puebel:—i toch su poder no por ta ninga; i e anciano zwak, Leo XIII, contra violencia bruto di un banda i tiranía moral di otro banda, ta gana victoria di mas briljante pa mantene i propaga Iglesia di Cristoe. Rey i puebelnan ta alaba su sabiduría; maar kiko anto ta haci principalmente sabiduría di nos gran Papa Leo XIII, sino k'é ta forza mundoe doena un testimonio solem: koe Iglesia di Cristoe ta gana den cada lucha i koe beneficio di Catholicismo mester ta jamar un bendicion, koe no por ta basta apreciar pa nos sociedad di awor, koe tien tantoe calamidad!

Anto larga enemigoe innobelman di e Iglesia-af, carga coe zundramentoe, boson, desprecio, mentira i blasfemia, su sacerdote i fraile-nan, su institucion di mas santoe i di mas admirabelnan—: Cristoe també mester a drenta su gloria coe sufrimentoe i mortoe! Meescos Su Iglesia mester toema parti den zundramentoe i desprecio di Cruz, ma no menos tambe, coe su obra gloriosonan, den Su Resurreccion Dibinoe!

Asina nos Salvador di mundoe ta biba i goberna té ainda, i E ta sigi victoria di su Resurreccion den e triunfoenan continuo di Su Iglesia.

DE BILJART-SPELER Leon Goffart.

De heer Leon Goffart van Brussel, de wijd bekende biljardspeler, heeft verleden

maand in het Café Central in Hage eenige zijner kunststukken vertoond. Het Vad. deelde het volgende mede omtrent de schier ongelooflijke bekwaamheid op het biljart van dezen man.

De gekijte biljartspelers-ating: „de man spreekt met de ballen,” mag inderdaad op den heer Goffart worden toegepast. De wijze, waarop hij met ballen en queue omgaat, grenst aan tooverij. En toch is zijne vaardigheid niets dan de vrucht van geduld en langdurige oefening. Wanneer hij drie verschillende stellen ballen op even zoovele randen van borden laat loopen en ze op zijn commando van het bord op de groene tafel laat springen, ja zelfs eensklaps stilhouden, dan wordt men nochtans geneigd aan magnetische of elektrische verbindingen te gaan gelooven. Toch schuilt de kunst slechts in de wijze van het opzetten der ballen.—Even verrassend is het den professor in het midden van het laken een cirkel te zien trekken, waarna hij, op eenigen afstand van het biljart staande, drie ballen daarop werpt met een heftige vaart, doch zóó dat geen der ballen den kring overschrijdt! Van al de meesterlijke toeren een beschrijving te geven, zou ons te ver leiden. Uitbundig succes hadden echter: de malakofforen, het bij elkander brengen van twintig ballen in een op het laken getrokken kring; het plaatsen op het biljart van een flesch met 6 ballen en 6 kegeltjes daaromheen en waarbij de kunst bestond in het met één stoot vereenigen van alle ballen in een hoed, terwijl de kegels, die schier vlak tegen de ballen stonden, zoomede de flesch, overeind bleven; de stoelenstoot, waarbij iemand kruislings op een op het biljart staanden stoel zit; de professor stoot den bal onder den stoel door met zulk een kracht, dat de onderhand den bal terugkaatst over het hoofd van den zittende en zonder den persoon aan te raken, in een hoed caramboleert; de stoot over 99 banden—het groote raaisel voor velen—waarbij vier flesschen en een bord op verschillende gedeelten van het biljart gezet worden. De heer Goffart stoot daarbij echter niet ééns, maar 33 malen, terwijl de ballen nog loopen; door telkens iederen bal drie banden te doen raken, krijgt men „den stoot” over 99 banden. De kunst zit hoofdzakelijk in 't feit dat de ballen blijven loopen zonder flesch of bord aan te raken.

Luide toejuichingen vielen den bekwamen speler ten deel, en gaarne offerde men iets, toen de speler daartoe nitnodigde, ofschoon de voorstelling gratis werd gegeven. Gebeurde het soms dat de professor door de eene of andere omstandigheid in een proef faalde, dan had hij immer een geestigen zet bij de hand, waardoor de fout onder het gelach der omzittenden bijna onopgemerkt voorbijging.

Na afloop der séance, die blijkbaar door iedereen met veel genoegen werd bijgevoond, stelde de biljartkunstenaar de gelegenheid open zich met hem in een partij van 500 of meer caramboles te meten. Maar er waren geen liefhebbers voor! Veertien jaren geleden heeft de heer Goffart, toen 27 jaren oud, ons land bereids bezocht en o. a. te Amsterdam gespeeld. Reeds toen en nog meer lateren tijd heeft hij overal in Europa—getuigen zijn talrijke attesten van bekende specialiteiten—de algemeene bewondering opgewekt.

Ook uit Utrecht meldt men wonderen van hetgeen de biljartspeler Leon Goffart verricht.

Wie begrijpt er b. v. iets van, als op een gewoon diep tafelbord een biljartbal tusschen duim en vinger word neergeworpen, daar een paar minuten met sterk effect rondraait en ten slotte zonder eenige merkbare oorzaak over den rand van het bord op het biljart springt? Wie verklaart denzelfden toer met drie borden, op elk waarvan drie ballen snel rondraaien, steeds caramboleerende om eindelijk achtereenvolgens—naar keuze van den toeschouwer: rood, groen of wit het eerst—ereveens uit het bord te springen? Wie zag ooit een carambole maken met slechts twee witte ballen op het biljart en den roode op een kort steenen tabakspijpje in den mond van den neven het biljart staande bediende? Waar ter wereld zag men ooit een bediende met een stoel op het biljart zitten, terwijl zijn meester onder dien stoel door met kracht een bal tegen den bovenband stoot, die daar opspringt en over het hoofd van den bediende heen naar den speler terugkeert en daar caramboleert? Welke biljartspeler gebruikt niet alleen de vlakke biljarttafel, maar ook de banden om zijn ballen over te laten loopen naar het doel?

Al die toeren en talloze meer laat de heer Goffart zien, en hij speelt met eene kunstvaardigheid, dat men met het grootste genoegen een tijdlang zijn spel bewondert. Hoe vast van hand hij is, bewijst hij o. a. bij den stoot op drie nevens elkander staande kegeltjes, waarvan hij een buitenside zoo „dun” moet raken, maar toch zoo krachtig, dat door den stoot, dien de beide andere kegeltjes ontvangen, het buitenside daarvan omvalt. Bij dien stoot legt hij aan, keert dan het hoofd naar de achter hem zittende toeschouwers en met de woorden: *regardez bien, messieurs!* verricht hij het kunststuk zonder er naar te zien.

Maar niet alleen in dergelijke toeren is hij ervaren; ook in de gewone carambole partij is Goffart uitstekend. Bekwame biljartspelers tellen 13 als de professor er 3 of 400 gemaakt heeft. En daarbij is het niet alleen met het zoogenaamde „melken” dat hij zulk een aantal achtereenvolgende ook zeer schoone en zware stooten ontwijkt hij bij zulk eene partij niet, en hij heeft daarbij alle drie ballen zóó in zijne macht, dat hij ze letterlijk brengt waar hij ze hebben wil.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Aruba, 4 Maart 1885.

De Zeer Eerw. Heer A. J. van Koolwijk, Pastoor te Oranjestad op Aruba, algemeen gekend als een warm voorstander van Wetenschap, Handel en Nijverheid, heeft zich niet het minst verdienstelijk gemaakt door zijne ijverige en onvermoeide nasporingen van Indiaansche oudheden. Dat gedeelte der oudheid in den grond verborgen en door zand en stof voor het ongeoeffend oog bedekt, was tot vóór zijne komst op ons eiland een onbekend rijk: maar de Eerw. Heer Van Koolwijk begon zijn moeilijke taak met frischen moed en veel geprezen ijver. Dank zijne stalen volharding werden zijn pogingen met den besten uitslag bekroond en zeer vele merkwaardigheden aan de vergetelheid ontrukkt.

Onderscheidene voorwerpen, met de meeste zorg en voorzichtigheid uit den grond opgegraven, gaven ons achtereenvolgens een blik in het leven en de toestanden der Indianen van lang vervlogene tijden en legden luide getuigenis af van den flinken aanleg, den praktische zin, den goeden sijnak en het gevoel van schoonheidsvormen zelfs dier volken.

Onder deze nemen eene bijzondere plaats in de aarden potten voor het begraven hunner dooden in gebruik.

Op twee nabijgelegen plaatsen, waar de sporen van een vroeger Indiaansch kamp duidelijk zichtbaar zijn, mocht de ijverige onderzoeker een begraafplaats ontdekken en het genoegen sinaken eenige potten, met de respectievelijke dooden in half zittende houding daarin besloten, in goed geconserveerden staat uit de aarde te voorschijn te halen.

Deze week is wederom, maar nu op een meer verwijderden afstand, een begraafplaats ten Noorden van een Indiaansch kamp ontdekt, waaruit reeds een pot is opgegraven.

Deze begraafplaats bevindt zich ten Noorden van de Roomsche Katholieke kerk op Sabaneta en wel op het grondgebied van den Heer J. de Kort, oud-districtmeester, die tot de opgraving welwillend vergunning verleent en persoonlijk deze bevordert.

De aarden pot in kwestie verschilt van de vroeger opgegravene zoowel in vorm als afmeting. Uit dezelfde bruine maar veel grovere grondstof vervaardigd als onze koelpotten, heeft den nu gevondene met dezen in vorm de meeste overeenkomst.

Bij een hoogte van 21 centimeters bedraagt zijn omvang 1,06 meters. De bodem van dezen is niet bolvormig en glad maar afgeplaten beneden van een rand voorzien.

Rondom de opening van slechts 19 centimeters middellijn loopt eveneens een rand, maar met een half ronde gloeiing op zulk een wijze gevormd, dat de deksel gemakkelijk daarop neerkomt en den inhoud zooveel mogelijk hermetisch voor alle invloeden van buiten kan afsluiten.

Deze soort van potten schijnt in gebruik geweest te zijn voor lijken

van kinderen. In welke houding zij daarin werden geplaatst, kunnen wij ditmaal met geene genoegzame zekerheid aangeven, wijl de tijd niet weinig zijn vernielingswerk op zes lijkjes in dozen pot besloten had uitgeoefend en wij slechts een dooreen gemengde hoop deels gebroken, deels half verteerde beenderen bij de opening te aanschouwen kregen.

Wij hoopen evenwel dat men het onderzoek daar ter plaatse niet zal staken, maar bij gelegenheid met ijver voortzetten, opdat wij later meer zekerheid daaromtrent mogen krijgen en nog vele merkwaardigheden uit het rijk der Indianen ontdekken.

Naar wij vernemen zal ook dezen pot door den Zeer Eerw. Heer Van Koolwijk eerlang naar het Rijks Museum van Leiden worden opgezonden, om de vroeger door Hem aldaar ten geschenke gegeven verzameling te completeren.

ROME.—Men herinnert zich dat Italië van den rampspoed der Engelsen in Egypte gebruik gaat maken om op zijne beurt te trachten daar vasten voet te krijgen. Het had dan ook de Britsche regering het edelmoedige voorstel gedaan de Engelse troepen in Egypte te gaan bijspringen en alvast de vrijheid genomen, Beiloel en Mossaah te bezetten. Engeland heeft zich echter over die voorbarige gediensstigheid alles behalve gesticht getoond en de Italianen doen weten dat het wel mans genoeg denkt te zijn om zich zelve te redden. Wat nu de bezetting van havens aan de Roode Zee betreft, dit moest Italië maar met Turkije uitmaken. De Portu heeft op hare beurt reeds uitdrukkelijk tegen de bezetting van Beiloel en Mossaah geprotesteerd, zoodat er voor de Italianen wel niets beters zal opzitten dan eenvoudig naar huis te gaan, tenzij zij zich aan vijandelijkheden mochten wagen, die hun waarschijnlijk slecht zouden bekomen. Zoo denken er ook de Fransche bladen over, en een hunner zegt ronduit: „Waar één Engelsch carré slechts geschokt wordt, daar zou een Italiaansch carré aan alle vier de zijden verbroken en binnen tien minuten zoo verstrooid zijn, dat er niet het minste spoor meer van overbleef.”

Wel vleidend voor de dappere Italianen!

WARSCHAU.—Rusland is nooit zonder Mei-wetten geweest. Integendeel, de ijsvelden van Siberië zijn gepurperd van het martelaarsbloed der duizenden leeken en honderden priesters der Katholieke Kerk. Nog onlangs klaagde de *Moniteur de Rome* over de echt-Russische dwingelandij, waaraan het Katholicisme in het rijk van den Czaar is overgeleverd. De ruwe Rus had in den laatsten tijd zijn knoet en kozakkenzweep wel wat rust gegund, daar hij eindelijk begreep dat er van de katholieke priesters toch geen huurlingen van den Staat te maken zijn; en de wijze politiek van Paus Leo XIII heeft het zooverre gebracht, dat men zelfs van zeer vriendschappelijke verhoudingen kon spreken tusschen St. Petersburg en het Vaticaan.

Die meerdere vrijheid en verademing, welke de Regeering om redenen van Staat aan de Katholieke Kerk wel zou willen schenken, vindt evenwel niet weinig tegenstand bij sommige plaatselijke gezagvoerders. Zoo mengde zich omstreeks half Februari jl. de Gouverneur van Wilna op ergerlijke wijze in de zuiver geestelijke aangelegenheden van den Katholieken Bisschop dier plaats. *Mgr. Hryniewiecki* teekende verset aan, maar ontving van den Gouverneur aanzegging, om „wegens redenen van gezondheid” Wilna te verlaten. Hieraan werd natuurlijk geen gevolg gegeven, zoodat de spanning tusschen de tijdelijke en geestelijke macht te Wilna met den dag toenam. Eindelijk ging *Mgr. Hryniewiecki* op reis naar St. Petersburg om zijn beklag in te dienen bij den Czaar zelve. De hooger ambtenaren wisten ondertusschen te bewerken, dat de Katholieke Kerk voogd een vordig ten antwoord kwam.

Wacht naar Irkutsk (Oost-Siberië) in ballingschap kon begeven. Ook is er van wege de Russische Regeering een bevel uitgevaardigd, dat katholieke ouders in de kindertijd van Polen hunne kinderen niet door katholieke priesters mogen laten doopen, en dat zij hunne kinderen naar de scholen moeten sturen der Schismatieke geestelijkheid, waar aan hunne bekeering tot de Russische Kerk met ijver zal gewerkt worden.

(Mon. de Rome.)

NEW-YORK. — Betreffende het noodelijke spoorwegongeluk, dat onlangs op den *Pennsylvania-railway* heeft plaats, gehad leest men het volgende.

Op de brug over de rivier Raritan, in New-Brunswick, is een koopwagentrein achter op een anderen trein gescroolde, ten gevolge waarvan verscheidene met petroleum geladen wagons in brand geraakten. De brandende olie stroomde op eenige huizen, die onder de baan op den oever der rivier stonden. Tientallen en papierfabrieken en vele andere woningen werden door de vlammen vernield. Bij het onheil kwamen twee personen en een groot aantal paarden om. De schade moet niet minder dan 750.000 dollars bedragen.

BERLIJN. — Het kleinste uurwerk dat er bestaat, is tegenwoordig te Berlijn te zien bij den horlogemaker Hartmann. Het is ternauwernood half zoo groot als een 20-pennig-stuk. Het is vervaardigd door een jong horlogemaker uit Genève, die er 4 jaren op gewerkt heeft. Het horloge vertegenwoordigt een waarde van 13000 mark.

— **Prins v. Bismarck**, die met den 14 April jl. zijn 70sten levensjaar is ingetreden, zou bij die gelegenheid een nationaal huldeblijk ontvangen. De 10 miljoen katholieke Duitschers zien evenwel in den *Kulturkampf* een nationale ramp, welke door Bismarck reeds 12 jaren lang over het Deutsche Rijk gebracht is. Zij hadden dan ook weinig lust, zich bij dat nationale (?) huldeblijk aan te sluiten.

EGYPTE. — Den 30sten Maart heeft *Oman Digma*, die zich naar luid van vroegere berichten met 10,000 man in de nabijheid van Tamai ophield, tegen de Engelschen onder Generaal *Graham* slag geleverd. De strijd was aanvankelijk den Arabieren gunstig; de Bengaalsche hulptroepen werden teruggeslagen, maar de Engelsche artillerie hield hen staande. Toch moet er een oogenblik geweest zijn, dat de Engelsche weinig hoop meer op de overwinning koesterden; een charge evenwel door de Iersche lanciers op commando van *Graham* uitgevoerd, slaagde uitstekend, en had ten gevolge, dat *Oman Digma* na 5 uren strijdens het slagveld in goede orde verliet. De Engelschen verloren 40 man; de Arabieren, die naar Tamai terugwelen, leden een verlies van 600 man aan dooden en gekwetsten.

Ook de Engelschen trokken naar Suakin en binnen hun kamp aldaar terug.

Velletri 26 Jan. 1885.

Mi muy estimado amigoe Cobi.

(Sigimentoe di no. 65).

CAPITEL XV.

Ipi foi Napels na Roma.

Net mi a pega un sigar, of Maïke tabata puntrá mi, si mi ta scirbi bida di mi Santoe, pasobra mi brifi ta dura mucho largoe. Asina, Cobi, lo mi pura poco pa cabá mi biage di Napels.

Nos a keda 5 dia na Sorrente pa sosegá i pa admira noema boniteza di tera. Tabata 5 dia di berdadera plazer: un ora no tabata keier, e nos tabata toema banja na otro ora nos tabata vaar coe un nos boniteza arriba lamar. Asina nos a pasa nos dianan.

Awor tabata cuenta di regla nos biage. Na tera tabata semper di bolbe na Napels, na James Thompson kier a pasa Sarno i na Napels, i p'esi toer nos coe a keda na Sarno di Genova. — James Thompson

son i Maïke — segun modo Americano — ta corta e knoppie coe enchoe sker i ligger. Cenzo coe Luigi despues nos a mira Pompei, lo larga nos, anto lo nan bai na Napels, i nos otro lo bai na Salerno. Na Capua den Stacione di ferrocarril na ora bepaal lo nos contra un i otro pa bai Velletri. Ta duelmí koe mi no por a mira toer toer coe di Napels, ma ta e monte Visuvio a stroba mi.

Dia 19 Januari tabata dia pa nos bai Pompei. Di e stad Cobi mi no ta conta bo mucho, pasobra mi carta lo dura mucho largoe: lo mi warda e notici té mi tin mas tempoe. Larga mi bisá bo koe Pompei tabata toer derar bao candela di Visuvio huntoe coe stad *Herculaneum*, ma Pompei bao di ciuizi cajente i *Herculaneum* bao di lava cajente, koe a bira piedra duro: asina koe nunca nan por caba *Herculaneum* foi tera mas. Pompei nan a saca falta poco toer foi tera caba i ta bien interesante di mira toer e cajanan i casnan bieuw, e manera di trabao di e tempoe di Romanonan, nan Pintura, nan mosaico. Mi ta sigurá bo, Cobi, koe hendenan di nos tempoe por bai sinja ai ainda. Mi a mira ajá tambe curpa di hendenan, koe no por a scapa mas, i koe a mueri bao di e ciuizi cajente, hasta mi a mira pum kumar, koe nan a saca ainda foi forno. Mi a coempra diferente portret di toer e cosnan, i lo mi largá bo mira toer esai. Su atardi di e dia nos a bai coe wagen na Sarno, i aja nos a logeer pa bai su manecé na Capua.

Cenzo i Luigi tabata bai caba nan cuenta na Napels. Mi no ta papia nada di Sarno, ni di Capua.

Na 20 Januari nos a jega mainta 9 or na Capua i aja nos tabatien di warda nos „treno Directo” koe ta sali 10 or di mainta foi Napels pa Velletri i Roma.

Nos ta combersa poco, camna poco: ata! net 10.45 ora nos ta tende un fluit terribel den serocnan. Ta e „treno Directo” ta bini. Di aleuw nos ta miré; ma un bē el ta bini acerea, i maestoso el ta drenta den Stacione di Capua. Cobi, Cobi, ki boroto ora un „treno directo” drenta den un stacione grandi. Gritoe di toer banda i toer cos meste bai liger. Nos ta busea Cenzo i Luigi i nos no ta mira nada! conductor ta grita caba „Partenzaaaa! Partenzaaaa! Partenzaaaa per la linea di Roma!”

Unbē nan ta cohé James Thompson tras di su lomba. Ta Cenzo i Luigi koe tabata sintar den promer wagon, koe tabata toer haci ainda. Net 8 lugar pa 8 hende. Despues di un minuut locomotief ta fluit i nos ta bai trobē adilanti coe vert terribel. Ata nos na Casino! Si! Cobi — Monte Casino, e lugar oende 1200 anja pasar *San Benito* a institui su orden, i koe ta existi té dia di awé sin nungun trocamentoe. Net na casino nos *Cardinale San Felice*, Arzobispo di Napels, tabata baha pa bisita su combentoe; e cardinale ta Benedictino, i a sali foi Monte Casino. Nos no tabatien tempoe pa bai na e Combentoe, koe ta droemi haltoe arriba e Seroc.

Tres ora klok ta bati. Ata nos na Velletri!! Awor bida di *Campagnardo* ta cominza. Cenzo a manda telegram foi Napels pa su famia di percura koe 8 cabai ta para na Stacione, pasobra koe stad ta poco leuw, i no tien muchoe wagen di balor na Velletri. Famia di Cenzo i Luigi, i di Eurico tabata ricibi nos espléndido. Nombenan di *Ascanio* i *Pallombella* tambe tabata den honor den e stad chikitoe i conoeir di familinan di respect i honor.

Nos ta sali foi ferrocarril, i ai nos ta mira na plein un tauw di cabai. Tata di Luigi i Cenzo, jamar *Pietro* i Tata di *Enrico*, jamar *Guglielmo* coe su otro jioe manecoe, *Cristiano* tabata warda nos, cada un coe su cabai; asina koe nos tabata net 11 hende. E *Pietro* koe tabata stima semper boefon, i koe ta un homber chikitoe di curpa ta terribel liger arriba cabai, i si su cabai blancoe lo no tabata bisa bo, koe ta un homber di edad lo bo no reconoe den djéle un hende di 57 anja. Liger nos tabata na camina di Velletri. Nos toer tabata coestumar pa subi cabai, asfor *Johnson* i *Govert*. Esai *Pietro* a ripara caba i largoe el a terg di plazer e dosnan pa manda cabai duroe, i cada bez coe nan cabai tabata corrē carede, nos no por a wanta mas di harrimentoe, mirando nan sintar gekrimp arriba cabai i teniendo coe sintar manoe clina di cabai i coe otro frena. Ora *Pietro* a mira koe tabatien peligros pa nan cai di berde foi cabai el a stop,

ma te awé el ta fada nan koe e cuenta ai. Ma corticoe mi meste ta, Cobi!

Su manecé e. r. 21 Jan. nos a mira toer tera rond di Velletri. Nos 11 hende mainta tempran ta bai *Frascati* coe ferrocarril. No leuw foi *Orascati* tien un stad destruir jamar *Tusculanum*, oende e homber famoso, — Maïke dici asina, mi no ná ni ta conoe e hende — *Cicero* tabatien su bibar. Nos ta huur 11 cabai i nos biage ta bai na *Grotta-ferrata* i *Marino*, *Castel Gandolfo*, *Albano*; ma awor koe nos ta bai pasa e berdadero mondinan nos toer limpi tabata harnar coe *revolvernan*. Nos ta informa si hende a tende algoe di brigante, i nan a sigura nos, koe nos meste toema cuidao. „Un poco foi porta di *Frascati*, cati lo boso contra *patrouille* di goebier,” noe”, asina un hende tabata bisa nos. Nos ta bai coe coerasji foi *Frascati* i liger nos tabata na *Marino*. Ajá nos ta stop, i nos ta drenta den un cas koe arriba su porta tabatien un rama berde di paloe. Sinjal koe nan ta bendé binja. Nos toer ta sintar rondor di un baril i nos ta bebē nos bon biage.

Padrone ta papia coe nos i ta spierta nos di toema cuidao pa no bai *Monte Cavo* i *Nemi* pa brigantenan. E palabra tabata spanta nos, pasobra juist *Monte Cavo* tabata un di e lugarnan principal *James Maïke* ta hari pa e cuenta, ta mira nan revolver i *Pietro* masjar sosegá ta bisa „mi no tien miedoe ni pa 100 briganti”

Nos ta bai foi *Marino* i ta drenta den mondinan di *Castel Gandolfo*. Boenita, boenita, Cobi, i hopi hundoe bo ta ripara un lagun bonita blauw, jama *Lago di Albano*, ai tambe tien un paleis bonita koe ta pertenece na *Papanan* di Roma.

Na *Albano* nos ta comé, ta larga nos cabai sosegá, i tramerdia nos ta bai na *Rocca di Papa*. Mi no ta conta bo nada mas di toer e boniteza di e tera, pasobra ta mucho. Basta, koe Cobi subi koe aki ta un berdadero Paradiso. Foi *Albano* nos a pasa un brug bonita pa bini den stad *Aricia*. Ta *Papa Pio IX* a laga traha e brug di 320 meter largoe, toer di piedra. Tini 3 boognan grandi, un arriba otro i asina nan a marra e dos stad un na otro, koe promer tabata separar pa un vallei di 250 pia hundoe. Awor subimentoe di seroc a coeminsa i nos idea tabata di bai te *Rocca di Papa* i di droemi ajá. Ta 4 or di atardi ora nos a coeminsa subi: ma despues di un ora, camina a bira asina pertar koe nos meste a camina un tras di otro manera carnernan arriba un camina smal den mondi. Nos ta camina, i ta camina ma alafin nos ta coeminsa duda, si nos tabata arriba berdadera camina. Ora klok a bati 5½ ora, *Pietro* ta bisa toer tristoe: „Sjonnann, nos a hera den camina, nos tien di bolbē, si no! cos ta bai maloe!”

Nos kier bolbē ma nos no por haja ni mees nos camina bieuw mas. Nos ta tene raad i ta combini koe nos 11 lo bai na 4 partida, cohe diferente camina, i kende koe lo a haja bon camina lo tira su revolver. Nos ta haci asina — Cenzo i Luigi ta bai huntoe, *Pietro* coe su hendenan, *James Thompson* coe *Johnson* i *Guglielmo*, i Maïke coe *Enrico* i mi. Apena nos a parti un foi otro un 5 minuut: ata Luigi i Cenzo ta corrē liger arriba na cabai, ta jama nos toer huntoe trobe i toer spantar, Luigi doendo sinjal di ta ketoe, ta bisa nos: „Aja den mondi nos a mira di leuw un tauw — un 20 ó 30 brigante huntoe rondor di candela, ma nan no a mira nos.” Nos toer tabata spantar i nos ta studia plan. Kiko lo nos haci!! *Pietro* ta papia i ta moenstra nos klaar koe no tien nungun otro remedí di scapa koe di camna noema kiko nos por camna den e mondinan, ma na direccion contraria. Ora nos a pasa un mei ora, cerca ¼ ora leuw den e mondinan; securidad a bini i nos no por a bai adilanti mas. Nos tabata obligar di pasa e anochi den mondinan. Nos a marra nos cabai i nos a bai sinta bao di paloe sufri hamber i sed. Koe nos no a droemi, Cobi mees por comprendé, cada boroto koe nos a tende nos a corda koe tabata nobo di nos mortoe, i nos tabata sintar un cerca otro, manera galinjanan koe tien frioe, i asina nos a combersa ketoe-ketoe sin halza boz. Pa pinta Cobi e ansia i e cansamentoe di e anochi no ta posibel, i ta coe toer legria koe nos a mira 5 ora di mainta promer rajo di luz den e mondinan.

Tempran-tempran nos ta subi toer cansar, nos cabai i ora nos a camna un kwart di ora, semper herando den camina, nos a mira un homber coe scopet arriba scouder.

Pietro ta bisa nos ketoe-ketoe: „Ata un brigante! Coerasji awor, ne tene mie-

„doe!!” *Pietro*, *Luigi* i *Cenzo* ta camna adilanti i ta contra e homber i coe un bos firme i brutoe *Pietro* ta bisé: „Bon „giorno, Signore” (Bon dia! Sjon) Sia „bo bersaglieri! (Nos ta bersaglieri.” E homber ta spanta! *Pietro* mirando su spantoe ta probecha i ta bisa: „Si tien „basta soldaatnan atras toer den panja „di Sjon” i manera *Pietro* tabata kapitao di un egército ta gierta manera tien 100 hende ainda tras di diéle: „Avanti! A „vanti!” (Adilanti! Adilanti!). E homber a cai riba roedia i ta pidi misericordia. *Pietro* ta bisé: „No poerba di hui „pasobra coe promer bala mi ta tumba „bo mortoe abao! Bisa nos! cual camina „ta di mas corticoe pa bai *Rocca di Papa*.” E homber ta moenstra nos camina, ta compaña nos manera prisonjero i ora nos a camna un 10 minuut nos a mira *Rocca di Papa*. Largoe e homber ta jora i ta pidi misericordia: ma *Pietro* no kier a largelos. Ora nos tabata na bon camina i un 20 minuut noema dilanti di e stad *Rocca di Papa* e homber ta drenta unbez den mondi i ta hui. Naturalmente nos no kier a tira ariba dié i nos tabata masjar gradicidoe na Dios, koe el a scapa nos asian.

Na 6½ ora nos ta drenta *Rocca di Papa*! Di aja nos ta subi den un mei ora *Monte Cavo* i ta goza di un bista magnifico ariba henter *Campagna Romana* i toer tera rondor. *Frascati*, *Nemi*, *Albano* etc. etc. Toer e stadnan tabata boso di nos pia i di leuw nos tabata mira misa di S. *Pietro* di Roma. Nos a sosegá té 2 or tramerdia den e combentoe di *Padrenan Capucinonan*, koe a ricibi nos masjar cordial. Nan a spierta nos di no bolbē e mees camina ma di toema awor camina di *Monte Compatri* i *Monte Porzio*. Asina nos a haci, i toer cansar nos a jega na 7 ora di atardi na *Frascati*. Nos no tabatien ferrocarril mas pa bai *Velletri* i nos tabata obligar di keda droemi na *Frascati*.

Dia 23 di Januari mainta 9 or nos tabata trobē na Velletri. Dia sigientenan nos a mira muchoe cos boniteza ainda, ma ta imposibel koe mi ta scirbi bo toer cos; carta ta basta largoe caba. Awé tardi nos ta bolbe trobē na Roma.

Awor, Cobi, mi ta scirbi mi promer carta trobē foi Roma, ki dia mi no sabi. Cominda toer hende pa mi principalmente bo roeman. Comindamentoe di nos toer i masjar hopi di *James Thompson*.

Bo Amigoe,

IPI.

MOVIMIENTO MARITIMO.

(De la Oficina-Maritima).

ENTRADAS.

Marzo 29.

Balandra holandesa *San Juan*, de Bonaire, carga carbon y leña.
Goleta holandesa *Arend*, de Aruba, carga aloe.

Goleta venezolana *Maria Isabel*, de La Guayra, carga papelones.

Marzo 30.

Balandra holandesa *Momo*, de Bonaire, carga carbon y leña.

Abril 1º

Balandra holandesa *Mario*, de Bonaire, carga carbon y leña.

Abril 2.

Balandra holandesa *Amistad*, de Bonaire, carga carbon y leña.

Balandra holandesa *Zilia*, de Bonaire, carga cal.

Goleta venezolana *Anita*, de Pto. Cabello, carga frutas.

Balandra holandesa *Maria Eliza*, de Aruba, en lastre.

SALIDA.

Marzo 29.

Vapor ingles *Glenfyne*, para Pto. Cabello y La Guayra.

Goleta venezolana *América*, para La Guayra
Vapor americano *Maracaibo*, para Maracaibo.

Balandra venezolana *Djalma*, para Bonaire.

Balandra holandesa *Maria Eliza*, para Aruba.

Bergantin ingles *Curaçao*, para la costa de esta y seguirá directamente para N. York.

Marzo 30.

Goleta holandesa *Gouverneur van den Brandhof*, (paquete) para San Tomás, San Eustaquio, San Martin y Saba.

